

Людмила ШЕЛЕСТОВА
(Київ, Україна)

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОФІЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ

The paper discusses the functions of pedagogical technologies in specialized secondary education. It is substantiated that specialized education should ensure the differentiation of the educational process and create conditions for maximizing the potential of each student. It is determined that the intensification of learning activities involves increasing the efficiency of the educational process through the use of modern pedagogical technologies that promote active learning, development of critical thinking, and the formation of professional and general educational competencies.

It has been found that pedagogical technologies in specialized secondary schools perform a number of important functions, among which a special place is occupied by the intensification of learning and differentiation of the educational process. It is proved that the combination of these functions ensures not only an increase in the productivity of learning activities, but also the creation of conditions for individualization of learning, which is a key task of a specialized school. The differential function of pedagogical technologies contributes to the adaptation of the educational process in accordance with the abilities, interests and needs of each student, which is realized through elective courses, interactive learning platforms, personalized educational trajectories, project and problem-based learning.

The key aspects of the implementation of pedagogical technologies for the intensification and differentiation of learning activities in different profiles of secondary education are outlined: natural and mathematical, humanitarian, technological, economic, and socio-psychological. Based on the analysis of modern research, it is concluded that the intensification of learning contributes not only to a deeper assimilation of knowledge, but also to the development of students' creative and critical thinking, communication skills, ability to self-education and adaptation to the challenges of the modern labor market.

Prospects for further research related to the development of innovative pedagogical technologies for a specialized school that will ensure the flexibility of the educational process, adaptability of learning and a high level of student motivation are identified.

Головним завданням профільної середньої освіти, як зазначено у ДСПСО, є розвиток особистості здобувачів освіти, формування у них ключових компетентностей, національної та громадянської ідентичності, системи цінностей, особистісних якостей: самостійності, відповідальності, самоповаги, поваги до інших тощо. Це означає, що профільна освіта має забезпечити диференціацію

та індивідуалізацію освітнього процесу на основі врахування інтересів, здібностей й нахилів учнів; створити умови для навчання відповідно до їхніх професійних інтересів і планів на подальшу освіту.

Реалізація цього завдання потребує перебудови не лише структури та змісту освіти, а й організації процесу навчання: його форм, методів, технологій. Оскільки для учнів важливо не лише отримати інформацію в межах певного профілю, а й спробувати свої сили, перевірити власні можливості в різних видах діяльності. Саме від педагогічних технологій залежить, до якої якості пізнавальної діяльності залучається учень у процесі навчання, що, відповідно, позначається на якості його особистісних досягнень та освітніх результатів.

Загальновідомо у педагогіці, що освітній процес є результативним, якщо технології відповідають цілям і змісту навчання, добираються відповідно до особливостей учнів та готовності педагога використовувати певну технологію.

У профільній середній освіті педагогічні технології відіграють багатовекторну роль, виконуючи функції, які сприяють не лише розвитку компетенцій учнів, а й їхньому свідомому вибору освітньої траєкторії. Окрім традиційних функцій, таких як диференціація, мотивація чи контроль, важливо виділити й ті, що безпосередньо стосуються вибору профілю навчання, інтенсифікації навчання та розвитку особистісного потенціалу учнів.

З огляду на це, визначимо функції педагогічних технологій у профільній середній освіті.

Диференційна функція. Технології сприяють індивідуалізації освітнього процесу, дозволяючи враховувати здібності, інтереси та потреби кожного учня. Наприклад, впровадження курсів за вибором або інтерактивних навчальних платформ дає змогу створювати індивідуальні освітні траєкторії.

Функція інтенсифікації навчальної діяльності учнів. Використання технологій дозволяє підвищити ефективність навчального процесу за рахунок автоматизації рутинних завдань, доступу до інтерактивних навчальних ресурсів і організації самостійної роботи учнів. Наприклад, платформи з адаптивним навчанням, такі як Moodle чи Google Classroom, дозволяють учням інтенсивно опановувати матеріал у зручному темпі. Це скорочує час на повторення простих тем і звільняє більше часу для поглибленого вивчення профільних предметів.

Функція моделювання. Моделювання в освітньому процесі передбачає відтворення реальних або умовно реальних професійних ситуацій, які дозволяють учням випробувати власні сили, оцінити свої інтереси та здібності. Технології створюють умови для знайомства учнів із різними профілями навчання через інтерактивні симуляції, профорієнтаційні курси та практичні проекти. Наприклад, використання платформ, які моделюють реальні професійні ситуації, допомагає учням зрозуміти, як їхні інтереси можуть бути реалізовані в обраному профілі.

Функція створення умов для самореалізації та актуалізації схильностей і здібностей. Технології створюють можливості для участі у творчих, дослі-

дницьких і соціальних проєктах, які відповідають їхнім здібностям. Інтерактивні курси, хакатони, участь у конкурсах і олімпіадах за допомогою цифрових платформ сприяють розкриттю талантів учнів і розвитку їхніх сильних сторін.

Мотиваційна функція. Ефективне формування та підтримка мотивації до вибору профілю навчання допомагає учням усвідомити важливість своїх дій, повірити у власні сили та зосередитись на досягненні своїх цілей. Педагогічні технології допомагають пробудити інтерес до профільних предметів, усвідомити перспективність обраного профілю. Наприклад, педагогічні технології, орієнтовані на проблемно-орієнтоване навчання, дозволяють закріплювати мотивацію через успішну участь у навчальних проєктах. Інтерактивні платформи, такі як Moodle, Kahoot або інтегровані системи віртуального навчання, дозволяють учням самостійно обирати теми для глибшого вивчення, виконувати завдання та отримувати миттєвий зворотний зв'язок. Це сприяє підтриманню інтересу до навчання та посиленню внутрішньої мотивації.

Функція формування умінь приймати рішення і робити вибір. Такі технології як симуляційні тренажери, рефлексивні практики та інтерактивні опитування, формують навички аналізу інформації, оцінки власних можливостей і прийняття рішень. Наприклад, застосування профорієнтаційних тестів або кейс-методів дозволяє учням навчитися аргументувати свій вибір.

Контролююча функція. Використання цифрових інструментів для оцінювання дозволяє отримувати об'єктивну інформацію про успішність учнів. Технології формують механізми оперативного зворотного зв'язку, що допомагає коригувати навчальний процес.

Комунікативна функція. Технології полегшують взаємодію між учасниками освітнього процесу. Використання онлайн-платформ, таких як Microsoft Teams або Google Classroom, сприяє розвитку комунікативних компетентностей учнів та формує навички дистанційної роботи.

Прогностична функція. На основі даних про успішність учнів, зібраних за допомогою технологій, можна прогнозувати їхні освітні результати, виявляти прогалини у знаннях і своєчасно втручатися для їх усунення.

Зупинимось детальніше на окремих функціях педагогічних технологій у профільній середній освіті: диференційній та функції інтенсифікації навчальної діяльності.

Диференційна функція педагогічних технологій

Одним із ключових засобів індивідуалізації навчання в профільній середній освіті є використання педагогічних технологій, які виконують диференційну функцію, тобто дають змогу враховувати здібності, інтереси та освітні потреби кожного учня. У впровадженні цих технологій важливе значення мають курси за вибором, інтерактивні навчальні платформи, проєктне навчання та персоналізовані освітні траєкторії [36].

Диференційна функція передбачає адаптацію освітнього процесу до індивідуальних можливостей учнів. Це дає змогу створити освітнє середови-

ще, яке сприяє максимально ефективному навчанню кожного учня відповідно до його потреб та інтересів.

Реалізація диференційної функції педагогічних технологій передбачає:

- індивідуалізацію навчального процесу (адаптацію змісту, методів і темпу навчання до рівня підготовки кожного учня);
- поглиблення знань за певними напрямками (учні мають змогу обирати курси для глибшого вивчення дисциплін, які їх цікавлять);
- формування особистісних освітніх траєкторій (учні беруть активну участь у плануванні власного навчального шляху) [36].

Застосування диференційованого підходу в профільній освіті сприяє не лише підвищенню академічних результатів, а й формуванню критичного мислення, навичок самостійності та відповідальності [21].

Практичні аспекти реалізації диференційної функції педагогічних технологій у профільній середній освіті.

Курси за вибором. Курси за вибором є ефективним інструментом поглибленого навчання та розвитку мотивації до самостійної роботи. Вони дають змогу учням зосередитися на вивченні дисциплін, які відповідають їхнім майбутнім професійним інтересам, наприклад:

- забезпечують практичну підготовку до науково-дослідницької діяльності тим, хто обрав навчання на STEM-профілі (Основи робототехніки», «Молекулярна біологія», «Прикладна математика» тощо);
- розвивають творчі здібності учнів гуманітарного профілю («Креативне письмо», «Сучасна журналістика», «Теорія комунікацій» тощо);
- допомагають сформувати економічне мислення учням економічного профілю («Фінансова грамотність», «Основи підприємництва» тощо).

Інтерактивні навчальні платформи. Використання інтерактивних платформ розширює можливості персоналізованого навчання, дає змогу учням працювати у власному темпі і, водночас, сприяє формуванню інформаційної грамотності [30]. Наведемо приклади деяких інтерактивних платформ, які використовуються у сучасній профільній освіті:

- Moodle (створення індивідуальних курсів для кожного учня з тестами, практичними завданнями та інтерактивними лекціями) (<https://moodle.org/course/view.php?id=17228>);
- Khan Academy (доступ до великої кількості навчальних матеріалів і відеоуроків із різних навчальних предметів) (<https://uk.khanacademy.org/>);
- Google Classroom (спрощує комунікацію між учнями та вчителями, забезпечуючи зручний обмін навчальними матеріалами) (<https://classroom.google.com/h?hl=ru&pli=1>).

Проектне навчання. Проектне навчання дає змогу реалізувати інтегрований підхід, сприяючи розвитку дослідницьких навичок та формуванню навичок впровадження наукових ідей у практику. Наприклад:

- STEM-проекти дають змогу створювати моделі екологічно чистих джерел енергії, вивчати чинники впливу забруднення на довкілля тощо;

- соціальні проєкти вчать організовувати кампанії з популяризації здорового способу життя серед учнівської молоді;
- творчі проєкти залучають до створення літературних журналів, відеофільмів на соціально важливі теми тощо.

Також зупинимось на питаннях реалізації диференційної функції педагогічних технологій для учнів із особливими освітніми потребами (ООП). У сучасній освітній політиці України значна увага приділяється забезпеченню рівного доступу до якісної освіти для всіх учнів, включаючи дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Інклюзивне навчання – це не лише інтеграція таких учнів у загальноосвітній простір, а й створення умов для реалізації їхніх здібностей і потенціалу. У цьому контексті педагогічні технології є ефективним засобом організації навчання для різних категорій дітей.

Реалізація диференційної функції педагогічних технологій в інклюзивному навчанні передбачає індивідуалізацію навчального процесу та адаптацію змісту, методів і форм навчання відповідно до можливостей учнів з ООП та з метою створення комфортного середовища для їхнього навчання. Зокрема: розробку індивідуальних навчальних планів (ІНП); адаптацію навчальних матеріалів; використання допоміжних технологій (цифрових і фізичних засобів підтримки); психолого-педагогічний супровід.

Адаптація навчальних матеріалів та педагогічних технологій передбачає урахування виду ООП:

- використання тактильних матеріалів, аудіопідручників та електронних ресурсів зі спеціальними програмами зчитування тексту для учнів з порушеннями зору (наприклад, створення інтерактивних аудіоуроків з історії або літератури, що дає змогу учням слухати тексти замість їх читання);
- використання візуальних матеріалів, субтитрованих відеоуроків і жести мови під час навчання для учнів з порушеннями слуху (наприклад, використання на уроках з природничих наук інтерактивних схем та анімаційних моделей для пояснення складних понять);
- надання доступу до навчальних платформ, які дають змогу брати участь у навчанні дистанційно, а також використання адаптованих комп'ютерних пристроїв для учнів із порушеннями опорно-рухового апарату (наприклад, вивчення математики за допомогою спеціальних програм для виконання складних розрахунків із мінімальним фізичним навантаженням);
- застосування структурованого навчання, візуальних підказок, соціальних історій для полегшення адаптації для учнів з розладами аутистичного спектру (наприклад, упровадження технології «соціальних сценаріїв» для розвитку навичок комунікації та взаємодії з іншими учнями);
- адаптація навчальних завдань, спрощення інструкцій, багаторазове повторення матеріалу та використання ігрових технологій для учнів з інтелектуальними порушеннями (наприклад, використання дидактичних ігор для розвитку базових навчальних навичок).

Отже, диференційна функція є однією з ключових функцій педагогічних технологій у профільній середній освіті. Вона дає змогу створювати індивідуальні освітні траєкторії, сприяє розвитку ключових компетентностей та готує учнів до свідомого вибору майбутньої професії. Подальший розвиток і вдосконалення цих технологій є важливим завданням для української системи освіти.

Функція інтенсифікації навчальної діяльності

Поняття інтенсифікації навчальної діяльності є одним із важливих в українській педагогічній науці, коли йдеться про модернізацію освітнього процесу відповідно до викликів сучасного суспільства. У контексті профільної середньої освіти інтенсифікація трактується як організація навчання, за якої забезпечується максимальна ефективність досягнення освітніх результатів за оптимальних витрат часу, зусиль та ресурсів учасників освітнього процесу [25]. Це не означає, що варто механічно збільшити обсяг завдань чи навантаження на учнів, а, навпаки, передбачає досягнення в навчанні бажаних результатів за рахунок якісних чинників: більш ефективного використання розумових можливостей особистості; організації навчального процесу на науковій основі з погляду розуміння сутності навчання, його рушійних сил, логіки навчального процесу, форм, методів і засобів навчання [13].

Проблему інтенсифікації навчання досліджували вчені (Буреннікова Л.Ю., Буханевич В.В., Козак Т.М., Очеретна Н.Д., Шинкаренко С.О., Юшкова Л.С. та ін.) [4, 5, 9, 16 та ін.].

У контексті профільної середньої освіти інтенсифікація навчальної діяльності є засобом оптимізації змісту, форм і методів роботи з учнями, які обрали певний освітній профіль. Цей процес передбачає: поєднання базових знань із поглибленим вивченням профільних предметів; залучення учнів до творчої та дослідницької діяльності, відповідно – розвиток творчих здібностей; формування стійкої мотивації до навчання завдяки роботі над реальними проєктами, що мають практичну цінність [4].

Інструментом реалізації цього процесу є педагогічні технології. Інтеграція проєктних, інформаційно-комунікаційних, проблемно-пошукових, гейміфікаційних, кейс-методів забезпечує активну участь учнів у здобутті знань, сприяє їх глибшому осмисленню та застосуванню на практиці [1, 11, 14, 15, 20, 22, 23].

В основу інтенсифікації навчання покладено такі теоретичні положення педагогіки та психології: *діяльнісний підхід*, відповідно до якого засвоєння знань є активним процесом, що відбувається у діяльності; *компетентнісний підхід* орієнтований на розвиток ключових компетентностей, навичок критичного мислення, комунікації, співпраці та самоосвіти; *концепція поетапного формування розумових дій* обґрунтовує необхідність усвідомленого та поетапного засвоєння знань, що досягається за допомогою активних методів навчання; *теорія проблемного навчання* передбачає створення навчальних ситуацій, що вимагають активного мислення, аналізу та пошуку альтернативних рішень; *концепція дослідницького навчання* доводить, що ефективне

навчання відбувається за допомогою самостійного дослідження, спостереження та експериментування учнів; *теорія самоорганізації навчання* акцентує увагу на важливості самостійного вибору учнями освітньої траєкторії, яка відповідає їхнім інтересам та здібностям; *теорія мотивації* доводить, що мотивація є ключовим чинником навчальної діяльності.

Інтенсифікація навчальної діяльності стає можливою завдяки застосуванню таких технологій, які максимально активізують пізнавальні процеси, стимулюють самостійність і забезпечують високий рівень залученості учнів до навчання. До основних педагогічних технологій, які ефективно забезпечують інтенсифікацію навчання в профільній школі, належать такі:

Проектне навчання. Проектна діяльність є однією з найбільш дієвих технологій профільної школи, адже дає змогу учням реалізовувати комплексні завдання, що інтегрують знання з різних дисциплін. У природничо-математичному профілі це можуть бути дослідницькі роботи з фізики чи біології, наприклад, створення мінілабораторій чи дослідження екосистем місцевості. У гуманітарному профілі проекти реалізуються за допомогою підготовки журналістських матеріалів, літературних досліджень, історичних реконструкцій. Така діяльність розвиває вміння планувати, працювати в команді, аналізувати та презентувати результати [14, 19].

Інтерактивні технології. Дискусії, дебати, мозкові штурми, рольові ігри – ці методи забезпечують активну взаємодію учасників освітнього процесу, формуючи навички аргументування, критичного мислення, аналізу різних точок зору. Наприклад, у соціально-гуманітарних профілях інтерактивні технології дають змогу моделювати суспільно важливі ситуації, обговорювати етичні дилеми чи соціальні проблеми, сприяючи глибшому розумінню навчального матеріалу [15, 20, 24].

Цифрові технології та платформи. У профільній школі активно використовуються цифрові інструменти – від інтерактивних платформ для спільної роботи (Google Workspace for Education) до віртуальних лабораторій (PhET, ChemCollective), що дає змогу відтворювати складні експерименти та аналізувати їх результати у віртуальному середовищі. У технологічному та природничому профілях це особливо актуально, адже забезпечує доступ до практичної діяльності навіть за відсутності матеріальної бази для реальних експериментів [24].

Гейміфікація та симуляційні методи. Навчальні ігри, бізнес-симуляції, управлінські тренажери стають дієвим засобом залучення учнів до навчання. У технологічних та економічних профілях ці методи допомагають імітувати роботу підприємств, проводити розрахунки, управляти ресурсами та аналізувати результати своєї діяльності [1, 2].

Технології самостійного навчання. Розвиток здатності до самоосвіти – ключова мета профільної освіти. Технології самостійного навчання включають ведення навчальних портфоліо, рефлексивні щоденники, індивідуальні навчальні плани. Це дає змогу учням не лише контролювати свій прогрес, але й будувати власну освітню траєкторію, розвиваючи відповідаль-

ність за результати навчання. Як зазначає, така організація навчального процесу сприяє формуванню в учнів ініціативності та підприємливості [24].

Застосування перелічених технологій у профільній середній освіті дає змогу інтенсифікувати навчальну діяльність без збільшення кількості навчального матеріалу чи часу на його опрацювання. Натомість акцент переноситься на якість засвоєння, глибину опрацювання знань, розвиток умінь та навичок, що мають прикладний характер і відповідають запитам сучасного ринку праці.

Таким чином, інтенсифікація навчальної діяльності в профільній середній освіті є необхідною умовою для підвищення її ефективності та відповідності сучасним суспільним і професійним запитам. Підвищення ефективності навчання завдяки педагогічним технологіям відбувається за допомогою: залучення учнів до співтворчості; підвищення мотивації завдяки роботі над значущими темами; використання сучасних цифрових платформ для візуалізації, дослідження та моделювання явищ; організації самостійної та групової роботи, що підвищує їхню автономність і відповідальність.

Інтенсифікація навчальної діяльності забезпечує створення продуктивного навчального середовища, де кожен учень має змогу розкрити свої інтелектуальні, творчі й професійні можливості, що є особливо важливим у профільному навчанні, орієнтованому на підготовку до майбутньої спеціалізації. Інтенсифікація навчання сприяє не лише покращенню академічних результатів, але й формуванню ключових компетентностей, необхідних для успішної соціалізації та професійного розвитку випускників закладів.

Функція інтенсифікації навчальної діяльності є важливою функцією сучасних педагогічних технологій у профільній середній освіті. Вона забезпечує якісно новий рівень організації освітнього процесу, в якому знання здобуваються в активній діяльності, а навчання стає змістовним, практико орієнтованим і мотивованим.

Таким чином, значення педагогічних технологій у профільній середній освіті істотно зростає. Вони виконують багатовекторні функції, які забезпечують ефективність, гнучкість і персоналізацію навчального процесу. Очевидно, пріоритетними мають бути ті педагогічні технології, які активізують самостійну пізнавальну діяльність учнів; сприяють розвитку практичних навичок; ставлять учнів у позицію суб'єктів навчального процесу, допомагають визначитися з власними життєвими планами щодо освіти та вибору професії, вчать приймати усвідомлені рішення та брати за них відповідальність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонов Є. В. Розділ 9. Гейміфікація як засіб мотивації освітнього процесу. Діяльнісні засади підготовки майбутніх компетентних фахівців в умовах сучасних викликів: монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. Житомир, 2024. 366 с.
2. Арістова Н. О., Махович І. А. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації навчання студентів комп'ютерних спеціальностей. Світ дидактики:

дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 листопада 2022 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ, 2023. 299 с. С. 201–204.

3. Барановська О.В. Реалізація педагогічних технологій профільного навчання за філологічним спрямуванням / Технології профільного навчання: кол. монографія / [авт. кол.: Г.О.Васьківська, С.В.Косянчук, В.І.Кизенко, О.В. Барановська, Л.В. Шелестова, О.П. Кравчук]; за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. О.Васьківської. Київ, 2021. 304 с.

4. Буреннікова Л.Ю., Шинкаренко С.О., Юшкова Л.С. Активізація пізнавальної діяльності студентів з використанням методів педагогіки співробітництва. *Сучасні педагогічні технології у вищій школі*. К., 1995.

5. Буханевич В. В. Психолого-педагогічні умови інтенсифікації навчання. *Міжнародні Чепанівські психолого-педагогічні читання*. 2016. С. 231–239.

6. Відкрита освіта: новітні технології у навчальному процесі та освітньому менеджменті як засіб інтенсифікації розвитку освітньо-наукової системи України. *Аналітична записка*. URL: https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/vidkrita-osvita-novitni-tekhnologii-u-navchalnomu-procesi-ta?utm_source=chatgpt.com

7. Загородня А. А. Місце та роль профільного навчання старшокласників у розвитку сучасних загальноосвітніх шкіл. *Scientific discoveries: projects, strategies and development*. Volume 2. 2019. Edinburgh, Scotland. С. 102–104.

8. Кисельова О. І. Шляхи і методи інтенсифікації педагогічного процесу у вищій школі. *Наука і освіта*. 2011. №7.

9. Козак Т. М. Інтенсифікація лекції у вищій школі засобами мультимедійних презентацій. *Information Technologies and Learning Tools*. 2012. Том 28. Вип. 2.

10. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для Нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. (5). С. 1–8.

11. Леонтьєва І. В. Педагогічна освіта: теорія і практика. *Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць*. 2019. № 32. С. 29–38.

12. Ляшенко О. І. Шляхи реалізації профільної середньої освіти в умовах реформування української школи. Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації: збірник матеріалів / за заг. ред. Ляшенко О. І., Засекіної Т. М., Мальованого Ю. І. Литвинової С. Г., Малиношевської А. В. Київ, 2024. С. 10–15.

13. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. 2-ге вид., стереотип. Київ, 2002. 176 с.

14. Мирончук Н. М. Застосування методу проектів у підготовці майбутніх викладачів до самоорганізації в професійній діяльності. *Проблеми освіти: зб. наук. праць*. Житомир, 2017. Вип. 87. С. 191–196.

15. Освітні технології. За ред. О. М. Пехоти. ІС: Вид-во А.С.К., 2003. 255 с.

16. Очеретна Н.Д. Інтенсифікація навчальної діяльності студентів-аграріїв. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2011. № 28. С. 392–396. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4070>

17. Про затвердження державного стандарту профільної середньої освіти. (Постанова Кабінету Міністрів України № 851 від 25.07.2024). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-profilnoi-serednoi-osvity-851-250724>

18. Пшенична О. С. Цифрові та мультимедійні технології в профільній середній та фаховій передвищій освіті: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Середня освіта» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)». Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 146 с.

19. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: методичний посібник. О. В. Малихін, Н. О. Арістова, Л. В. Шелестова, О. В. Барановська, В. І. Кизенко, О. П. Кравчук, С. Е. Трубачева, О. В. Черноус [Електронне видання]. Київ, 2021. 197 с.

20. Рибачук А. В. Інтерактивне навчання як засіб інтенсифікації навчального процесу. *Web of Scholar*. 2(20), Vol.4. 2018. С. 57–60.

21. Сисоєва С. О. Педагогічні технології: визначення, структура, проблеми впровадження. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2002. № 4. С. 69–79.

22. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. Упоряд. О. Сидоренко, В. Чуба. К., 2001. 256 с.

23. Слободяник О. В. Аналіз поняття «проект», «проектна технологія», «педагогічне проектування» у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308793.pdf>

24. Технології профільного навчання: кол. монографія / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, С. В. Косянчук, В. І. Кизенко, О. В. Барановська, Л. В. Шелестова, О. П. Кравчук]; за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. О. Васьківської]. Київ, 2020. 304 с.

25. Фарина А., Ковальчук І., Єрко Г., Казмірчук О., Галан О., Курчаба О. Педагогічний коучинг як засіб інтенсифікації освітнього процесу в Україні. *European humanities studies: State and Society*. Issue 3(1). 2019. С. 64–86

26. Шелестова Л. В. Використання педагогічних технологій розвитку творчих здібностей школярів у сучасній профільній школі. *Реалізація профільного навчання в умовах Нової української школи: зб. матер. наук.-практ. семінару*, м. Київ, 24 жовт. 2019 р. / [наук. ред. Г.О. Васьківська]. Київ: Ін-т пед. НАПН України, 2019. С. 33–41.

27. Шелестова Л. В. Вплив педагогічних технологій на розвиток творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання. *Парадигматичні аспекти й дилеми розвитку науки та освіти [монографія]* [за ред.:

Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. – Конін – Ужгород – Мелітополь – Херсон – Кривий Ріг: Посвіт, 2019. С. 205–214.

28. Шелестова Л. В. Діяльнісний підхід. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: методичний посібник / О. В. Малихін, Н. О. Арістова, Л. В. Шелестова, О. В. Барановська, В. І. Кизенко, О. П. Кравчук, С. Е. Трубачева, О. В. Чорноус. Київ, 2021. С. 25–29.

29. Шелестова Л. В. Диференційна функція педагогічних технологій у профільній середній освіті. *Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference «Present and future: priority areas of research in scientific and educational activities»*, February 17–19, 2025. Prague, Czech Republic. С. 147–150.

30. Шелестова Л. В. Можливості використання дистанційної форми навчання для ефективної реалізації профільної освіти. *The XV International Scientific and Practical Conference «Innovative technologies in the field of human services»*, April 15–17, 2024. European Conference, с. Stockholm, Sweden. С. 154–158.

31. Шелестова Л. В. Організація профільної середньої освіти: механізм формування профілів. *Abstracts of XII International Scientific and Practical Conference «Development of theories and methods of education of past years»*, November 18–20, 2024, Antwerp, Brussels. 276 p.

32. Шелестова Л. В. Педагогічні технології як засіб розвитку творчих здібностей учнів в умовах профільного навчання. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 1 (20). С. 24–36.

33. Шелестова Л. В. Педагогічні технології як інструмент самореалізації учнів у профільній середній освіті. *Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference «Modern trends of social transformations of society in conditions of sustainable development»*, February 24–26, 2025, Stockholm, Sweden. 239 p. Pp. 162–168.

34. Шелестова Л. В. Профільна середня освіта в Україні: розроблення змісту та формування профілів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць*. 2024. Випуск 2 (33). С. 7–18.

35. Шелестова Л. В. Трансформація профільної середньої освіти в Україні: концептуальні засади та нормативно-правові аспекти. *Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference «Modern trends of youth: advantages and significant disadvantages»*, November 11–13, 2024, Zaragoza, Spain. 202 p.

36. Шелестова Л. В. Функції педагогічних технологій у сучасній профільній школі. *Abstracts of III International Scientific and Practical Conference «The most difficult problems of youth and ways to solve them»*, January 20–22, 2025, Krakow, Poland. 289 p. С. 170–173.

37. Шелестова Л. В., Барановська О. В. Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у початковій школі:

методичний посібник / наук. ред. д. пед. наук, проф. О.В. Малихін. Київ, 2024. 225 с.

38. Шелестова Л. В., Кизенко В. І. Підходи до оцінювання результатів навчання у профільній середній освіті за умов змішаного навчання. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 29–30 жовтня 2024 р.* / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НА-ПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ, 2025. С. 196–198.